

EL FUM GRIS DE LA FUMERA

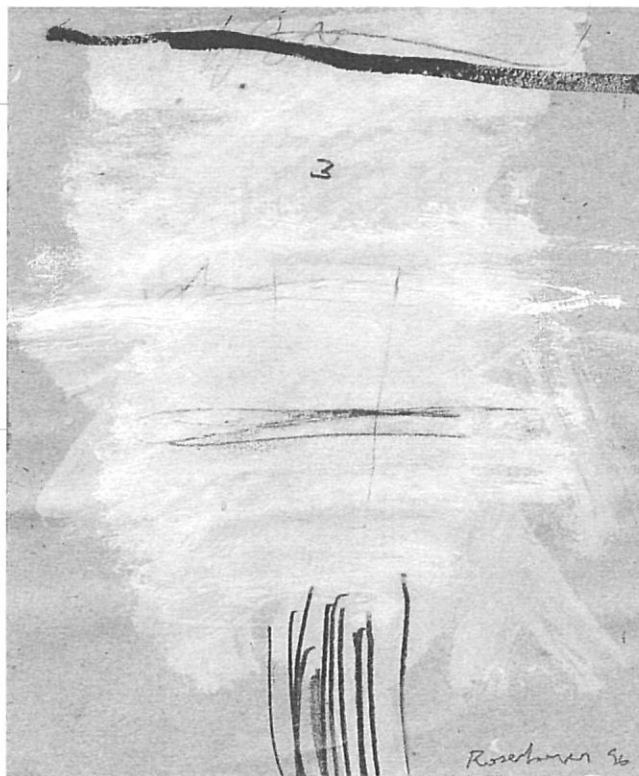
PRADA, Pere.
Fum-fum-fum.
Amós Belinchón,
Ed. València, 1996. 89 pàgines.

«Cagava tió/pels arbres de la metròpoli./Rajaven ploralles». Així, amb el to díscol, aspre i volgudament indecorós d'aquests versos d'arrencada, és com Pere Prada entona el seu *Fum-fum-fum* de Nadal: el tercer llibre del poeta figuerenc. Un poemari que va ser escrit –en expressió d'ell mateix– en una «febril quarantena nadalenca», i que aquest any ha guanyat el XIIè premi de poesia Manuel Rodríguez d'Alcoi, 1995.

El llibre és una visió particular i irònica de la recent celebració de l'Any Internacional de la Família i del Nadal i abraça una extensa diversitat temàtica: la mort, l'homosexualitat, l'escola, les relacions familiars, el sexe, l'incest, el suïcidi, el poder, el món capitalista... Un llibre de pes, dur, –diferent a *Empordà*, *mite o realitat?* (premi Miquel de Palol, 1991) i també a *Rambra* (1995), ambdós més «lluminosos, més joganers», com ha precisat el poeta– que revela, des del primer vers a l'últim, un fervorós inconformisme, fruit d'un esperit rebel, provocador (teixit sempre amb aquesta fibra d'ironia tan singular en Prada) i d'una actitud crítica envers la realitat.

En *Fum-fum-fum* no hi ha cap estructura clara que traci o delimiti el repartiment temàtic. Com si es tractés d'un complex joc teatral, els temes (personatges) van apareixent en escena a mesura que l'obra avança, sense cap ordre concret, però sí en consonància amb aquest *personatge* (nucli temàtic) més central, que fa com de vèrtebra, i que és *la família*. La família –si se'm permet– com a primera actriu, que representa una de les estructures més bàsiques i més arrelades de la societat i que l'autor la concep com a un element de pura *trava* moral i de clar retrocés dins l'ample context de les relacions humanes. I és que, de fet, en gairebé tots els poemes es constata aquesta lluita interna entre el desig de llibertat (personal, col·lectiu) i els impediments psicològics, morals i familiars que imposa la societat, sovint plasmats sense contencions en la figura de la mare: *La mare em posava un gran llaç/ al palmó de Rams/ puix sofria que no fos una nena./ La mare em posava un gran dogal/ al palmó del viure... O del pare: –I si tu eres el meu pare,/ per què no t'obstinaves que em llevessin/ aquesta cursileria?/...*

Així, amb aquest to, és com van entrant en escena els altres personatges. Alguns d'una revolada, amb un aire més aviat escabros: *No et preocupis:/ els teus castrati/ –xeflis d'escaldums–/ et refilaran un psalm;/...* O bé: *Les famílies es regeixen/ per unes lleis*

subtils,/ sibil·lines,/ potentíssimes./ Els cunyats, desposseïts/ de la mafiosa ambrosia,/ són vulnerables insectes.../ o lucíferes tenalles./ I encara: Amants, o potser germans./ L'incest no ens bastà/ per a desempallegar-nos de la mare./... D'altres amb un posat més intimista: Olor de mimosa/ en els teus ulls,/ ràim/ de mar blava/ dins tes ninetes/ d'or./... Uns altres de més reivindicatius en l'aspecte social: Festegeu les vostres bromes;/ A l'Estret,/ gemec de naufragis./... Per què ha de cobrar més/ l'amo-ideòleg de l'empresa/ que la noia que, escombrant,/ li permet la lliure pensa?/... O polític: La família/ capitalista/ unida/ aixeca/ murs/ de Berlín/ dia/ a dia./... L'alcalde del meu poble/ no em saluda;/ per què m'ha escrit/ la felicitació de Nadal, doncs?/... O bé: Brindis de la sang:/ bòsnia?/... Etcètera.

En la seva interpretació, cadascun dels personatges adopta el llenguatge que li és més idoni; tots ells tenen l'autodomini i la llibertat que els cal per poder prescindir de les normes estructurals corrents i per construir, per tant, la seva pròpia identitat.

Enllà de l'opinió particular sobre cadascun dels temes que es plantegen, en *Fum-fum-fum* es constata, doncs, una forta actitud de trencament i de contesta. Una actitud que cal entendre en un sentit més ample que l'estricta visió personal sobre unes qüestions concretes: veig en *Fum-fum-fum* el poeta rebel (el poeta *irreverent*, de la *mala llet*), punyent, que transmet amb cos i ànima aquest profund desacord amb els ordres establerts, i que irromp, en un sentit més global, contra les estructures vigents (que funcionen com a grans estructures de poder, de dirigisme) i contra aquesta mena de *voràgine* en forma de fumera que s'ha creat al seu entorn. Una actitud vigorosa, sens dubte, –i necessària, al meu entendre– en un temps de desídia com és l'actual, en el qual afluïxen renúncies i desencisos. En un moment com de gran claudicació, en molts aspectes, en què això de les grans estructures de *poder* funciona a tot drap (que hi ha, per tant, la consigna de mantenir aquests ordres al preu que sigui); que hi ha la consigna del consentiment, de la no-provocació, de la no-reflexió. En un moment que abunden –no només en literatura, també en art– fórmules i formes pròximes al simple decorativisme, en detriment d'aquella idea de l'art (–la paraula, el vers–) com a eina més de reflexió, de denúncia, de construcció.

Roger Costa-Pau